Titel:	Pilot 2. cross over RB WB portfolio
Actielijn:	Cross overs, Actielijn 4 Ontwikkelagenda groen onderwijs
Coalitie:	Regiokantoor West Brabant
Thema en Sector:	Voedselzekerheid: in de keten van productie, voeding en voorlichting
Vraagstuk:	Inhoudelijk vraagstuk: Welke beroepsprofielen ontstaan er op het snijvlak van productie, voeding en voorlichting? Transitie: Hoe bouw en implementeer je een cross sectorale opleidingsportefeuille die past bij de regionale Kennis & Innovatie agenda? Cross over: Hoe bouw je een cross over netwerk in de regio met tripartiete partijen en realiseer je een integrale cross over aanpak op onderwijs binnen de onderwijslocaties?

Pilot 3. cross over RB WB portfolio

Samenvatting
In het Regiobureau West Brabant werken gemeenten, ondernemers en onderwijsinstellingen samen aan regio-opgaven en arbeidsmarktproblematiek. Doel is realiseren van passend human capital en economische groei in de regio. ROC Westbrabant is lid van deze netwerkorganisatie.

Eén van de programma's is 'We are Food', gericht op gezonde voeding en community, duurzaamheid en gastvrijheid. Op het snijvlak van de sectoren ontstaan nieuwe producten en processen, nieuwe keten en dus een veranderende vraag in human capital. Toegevoegde waarde vanuit onderwijs is het zich zo te organiseren dat ze in deze cross over setting een opleidingsportefeuille kunnen neerzetten die inspeelt op deze ontwikkelingen. Een aanpassing in portfolio en daarmee ook de samenwerking tussen de groene en niet-groene onderwijslocaties in Breda is nodig. ROC WB is trekker. Ze werkt samen met Regiobureau West Brabant (RB WB), Wellantcollege en de onderwijsinstellingen en gemeenten binnen RB WB. Samenwerking met bedrijfsleven staat in de kinderschoenen en is, net zoals de samenwerking tussen de groene en niet-groene onderwijslocaties, randvoorwaardelijk om tot een passend opleidingsportfolio te komen.

Op de bouw van het opleidingsportfolio wordt tripartiet inzet gepleegd, waarbij onderwijs de meeste inzet geeft. Onderwijs zal ook de regierol nemen in het realiseren van de samenwerking en verbinding tussen onderwijs, gemeenten en bedrijven. Vanuit actielijn 4 ondersteunen we deze pilot met monitoring en leren. Doel van deze ondersteuning is doorbraak in a. opstarten cross sectorale tripartiete samenwerking en b. samenwerking tussen groene en niet-groene locaties c. cross sectorale kennisontwikkeling en d. methodiek cross over curriculum. Deze doorbraken leiden tot aanpakken die door andere regio's ingezet kunnen worden.

1. Aanleiding

Voedselproductie, voedselbereiding en voedselconsumptie staan sterk in de belangstelling. Enerzijds ingegeven door negatieve ontwikkelingen (denk aan de Fipronil affaire, het mestoverschot, landschappelijke veranderingen, industrialisering, obesitas etc.). Anderzijds door positieve ontwikkelingen die aansluiten bij thema's als de opkomende voedselcultuur, duurzaamheid en een circulaire economie (denk aan coöperatie lokale leveranciers, herkomst van voedsel op de verpakking, verkorten van de keten, voedselproductie in de stad etc).

De relatie tussen voeding en gezondheid wordt steeds meer (h)erkend. De aandacht voor de rol van voedsel voor de preventie van gezondheidsproblemen en voedsel op maat voor doelgroepen als zieken en ouderen is groeiende. Voedsel heeft meer dan financieel-economische waarde. Eten en drinken zorgen ook voor geluk en sociale samenhang. Die effecten worden vaak onderschat. Leefstijl, economische status en kennis, maar ook de bereikbaarheid van voedsel hebben invloed op de consumptie.

Veel van de bovenstaande innovatieve ontwikkelingen en de dynamiek in de sector die daar het gevolg van is, leiden tot nieuwe producten en processen en soms zelfs tot nieuwe ketens. Het leidt ook tot een andere vraag en nieuwe vormen van ondernemerschap.

In de regio West Brabant zijn ze zich hier van bewust. Op de agenda van het samenwerkingsverband 'Regiobureau West Brabant' staat het programma 'We are Food' als onderdeel van het gezamenlijk uitvoeringsprogramma voor de regio. Het betreft een gezamenlijke opgave van gemeenten, onderwijs en maatschappelijke instellingen. Maar vooral ook van het bedrijfsleven. Het Regiobureau WB stimuleert een tripartiete aanpak én werken in cross overs omdat dit leidt tot meer innovatiekracht.

> Aanpassing van bestaande functies en het zich ontwikkelen van nieuwe functies, die voortdurend een beroep doen op andere sectoroverstijgende kwalificaties van aanstaande werknemers in de sector is nodig.

Voor onderwijs betekent dit dat traditionele opleidingen in voedselproductie, voedseltechnologie of horeca de vereiste flexibiliteit met daarop aansluitende kwalificaties niet kunnen leveren. Een meer integrale aanpak is nodig op het cross sectorale snijvlak van diverse domeinen zoals teelt, food, gezondheid en voorlichting. Een nieuwe opleidingsportefeuille is het gevolg.

2. Ambitie en resultaten

Het menselijke kapitaal is voor bedrijven steeds belangrijk. Door ontgroening en vergrijzing zijn er minder mensen beschikbaar voor de arbeidsmarkt in West Brabant laat Regiobureau (RB) WB weten. Maar tegelijkertijd hebben we in de toekomst meer mensen nodig voor economische groei. Tel daarbij de steeds sneller gaande technologische ontwikkelingen op en we staan voor een pittige uitdaging in West-Brabant. Een uitdaging die we met elkaar moeten aangaan.

Bedrijven en onderwijsinstellingen zullen samen moeten bepalen welke arbeidsmarktbehoefte ontstaat, wat trends betekenen voor de beroepen van nu en de toekomst en organiseren dat leren in de praktijk kan plaatsvinden. Door het maken van passende portfolio's, opleidingen en curricula die op de snijvlakken van sectoren worden vormgegeven, kan het onderwijs meebewegen met de trends en ontwikkeling die in het regionale bedrijfsleven plaatsvinden.

> Inhoudelijk vraagstuk: Welke beroepsprofielen ontstaan er op het snijvlak van productie, voeding en voorlichting?

ROC West-Brabant wil in antwoord op de regio-opgaven en arbeidsmarktproblematiek haar onderwijs optimaal toerusten om aan te sluiten op de regionale ontwikkelingen. Het vraagstuk: Hoe zorgen wij voor een aantrekkelijk, kansrijk, relevant en uitvoerbaar opleidingsaanbod in West-Brabant gericht op de opgaven in de regio?'' staat centraal. Vanuit deze fundamentele vraag is onlangs gekeken naar de situatie van ROC West Brabant in Breda. De reden hiervoor is dat Prinsentuin College (groen onderwijs) en Cingel College (food, horeca, kok) beide te maken hebben met een positioneringsvraagstuk als gevolg van respectievelijk ontwikkelingen in de sector, de regio en nabije concurrentie. Een passend opleidingsaanbod gericht op (productie), voeding en voorlichting is nodig en vraagt om een cross over aanpak.

Een samenwerking van beide colleges, waarmee een breed en sterk opleidingspalet in de wereld van voedsel, productie, groen en gastvrijheid ontstaat, lijkt een kansrijk concept. Het nieuwe samenwerkingscollege onderscheidt zich in het overige mbo-aanbod in de regio West Brabant. Daarnaast moet de samenwerking voordelen opleveren door het bundelen van expertise en het efficiënter inrichten van de overhead. Het biedt kansen om een nieuw type student aan te trekken op het snijvlak van groen en voeding. De portefeuille moet bijdragen aan de vraag naar human capital in de regio.

Concreet als eerste stap gaan beide colleges samen de mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een onderwijs inhoudelijke bundeling van agro opleidingen (Prinsentuin) en food opleidingen (Cingel).

Deze bundeling moet leiden tot de start van een Foodcampus of Vakschool Voeding onder het motto “van grond tot mond”. Eerste fase is vormgeven van het portfolio en aanpassen van curriculum om tot passende cross over opleidingen te komen.

Transitie: Hoe bouw en implementeer je een cross sectorale opleidingsportefeuille die past bij de regionale Kennis & Innovatie agenda?

Om de pilot praktisch uitvoerbaar te maken en meteen tripartiet te organiseren met de partners in de regio, gaat ROC WB op basis van één opleiding op het thema Voeding en Gezondheid starten met het vernieuwen van haar opleidingsportfolio. Twee locaties (Prinsentuin en Food) zijn betrokken. Deze pilot dient als voorbeeld en vervolgens uitrol voor andere opleidingen en locaties. Het gehele onderliggende proces van netwerkvorming, vertrouwen realiseren in opmaat naar samen leren en ontwikkelen is nodig. Op dit moment is de ambitie uitgesproken, maar de samenwerking zoals geambieerd nog niet gerealiseerd. Het huidige RB WB heeft een goede samenwerking tussen gemeenten en onderwijsinstellingen maar nog niet zozeer met bedrijven. Er is nog weinig echte samenwerking tussen de scholen in de regio. De procesinrichting en strategie hierop zal zich in de praktijk dus nog moeten uitwijzen.

Cross over: Hoe bouw je een cross over netwerk in de regio met tripartiete partijen en realiseer je een integrale cross over aanpak op onderwijs binnen de onderwijslocaties?

3. Samenhang

Deze pilot bevat drie niveaus:

1. het tripartiet en cross sectoraal samenwerken aan bepalen arbeidsmarktperspectief,
   i. passend bij thema Topsectoren HCA (leven lang leren)
2. het bouwen van de geïntegreerde cross over opleidingsportfolio
   ii. om als onderwijs human capital op te leiden dat voldoet aan de vraag van de arbeidsmarkt en mee kan ontwikkelen richting toekomstige veranderingen en waar de betrokken bedrijven actief aan bijdragen
3. monitoren en leren om het proces van cross over netwerk en aanpak realiseren.
   ii. Het hebben van een stevig netwerk met regiopartijen is een voorwaarde. Het succesvol laten samenwerken tussen de onderwijslocaties is nodig om tot inhoudelijke realisatie te komen

Niveau 1 en 2 zijn activiteiten die in de regio tripartiet en binnen de onderwijsinstelling(en) worden georganiseerd en gefinancierd. Niveau 3 wordt door de actielijn 4 Cross overs van de Ontwikkelagenda aangestuurd en gefaciliteerd.

4. Resultaten

De volgende resultaten worden nagestreefd op de drie niveaus:

- Inhoud
  - Kennisontwikkeling en samenwerking met bedrijven en partners in de regio op thema Productie, Voeding en voorlichting
  - Beroepsprofielen op het snijvlak Productie, Voeding en voorlichting
- Transitie
  - Integrale visie op nieuwe concept is opgeleverd
  - Beroepsprofielen, learning outcomes zijn ontwikkeld
  - Aanpak cross over opleiding is gemaakt
  - Keuze voor kwalificatiedossiers en opleidingen is genomen
    - Eén of meerdere aansprekende, innovatieve opleidingen op het snijvlak van voeding en groen zijn ontwikkeld
    - Keuzedeel (pilot) van Grond tot Mond doorontwikkelen en starten schooljaar 2018-2019
    - Keuzedeel Duurzaamheid aanpassen en implementeren start schooljaar 2018-2019

- Kleine pilots op cross over samenwerking tussen de onderwijslocaties zijn opgestart
- Nieuwe cross over opleiding(en) is/zijn ontwikkeld

- Cross over
  - Een strategie voor het opzetten van een cross over coalitie in de regio is ontwikkeld
  - Een werkproces om tot samenwerking op het thema tussen de teams te komen is ingericht
  - Versnellers en inspirators voor verbeteren van samenwerking zijn in kaart gebracht
  - Bottle necks in de cross over samenwerking (zowel in de inhoudelijke pilot als in de transitie opgave) zijn geïdentificeerd. Een aanpak voor het weghalen van de bottle necks is bedacht
  - Interventies op het proces van samenwerken, commitment en cultuur zijn ontworpen, uitgezet en getransfereerd naar algemene modellen

5. Stappenplan en planning (fases, acties)

De drie niveaus hebben ieder een eigen activiteiten, afgestemd op elkaar. De pilot in de onderwijsinstelling is leidend en geeft inzicht in de te ontwikkelen cross over opleidingsportefeuille binnen ROC WB. Het tweede niveau is randvoorwaardelijk. derde niveau, monitoring en leren, is het deel dat door de actielijn cross overs wordt ontwikkeld, uitgezet en gefinancierd. Afhankelijk van de ontwikkelingen in de regio en in de onderwijsinstellingen, kan dit plan worden bijgesteld.

6. Pilot regio (regio, coalitie, partners)

Regiokantoor West Brabant: Regiokantoor maakt een gezamenlijk uitvoeringsprogramma voor de regio op basis van de regionale speerpunten en arbeidsmarktrelevantie. Hieronder vallen diverse

> 'We zetten niet alleen in op sectoren. We stimuleren ook intersectorale cross-overs'

platforms die een thema vertegenwoordigen als onderdeel van het uitvoeringsprogramma. Maintanance, agrofood, biobased, zorg. Eén van de programma's is 'We are Food', gericht op gezonde voeding en community, duurzaamheid en gastvrijheid.
Het regionaal platform Arbeidsmarktbeleid (rpA) is opdrachtgever van het uitvoeringsprogramma 'West-Brabant werkt aan morgen 2016-2020'. In het rpA werken 19 gemeenten, onderwijs (ROC WB, NATV, Avans etc), bedrijfsleven, UWV, SBB, FNV, BZW, Werk en Vakmanschap, REWIN en werkgevers- en werknemersorganisaties samen aan de ontwikkeling van regionaal arbeidsmarktbeleid.

Het rpA heeft als missie: het gezamenlijk bevorderen van een goed functionerende arbeidsmarkt door verbinding van lokaal en sectoraal arbeidsmarktbeleid. Inzet op scholing en flexibiliteit is meer dan ooit nodig. Inzetten op intersectorale cross-overs is kansrijk.

7. Betrokkenheid en partners

Organisatie	Rol	Inzet 2018
RB WB	- Opzetten en verbinden samenwerking met partners in de regio - Beroepsprofiel ontwikkeling - Deelnemen in CoL	60 uur 6.180€
ROC WB	- Opzetten en verbinden samenwerking met partners in de regio - Beroepsprofiel ontwikkeling - Deelnemen in CoL) - Trekker bouwen samenwerkingsverband bedrijven - Trekker herontwikkeling portfolio en curriculum	1980 uur 156.420€
Wellant	- Herontwikkeling portfolio en curriculum - Deelnemen in CoL	120 uur 9.480€
Bedrijven	- Yuri Verbeek - REWIN - Nader te bepalen partners vanuit verder te ontwikkelen netwerk en huidig bestand	360 uur 28.440€
	Totale cofinanciering	200.520€

Werkbudget
Bekostigde inzet vanuit Ontwikkelagenda is gericht op het samenwerkingsproces in de cross over context tussen de tripartiete partijen en ook tussen de groen-grijze onderwijslocaties. De activiteiten zijn gericht op monitoring en versteviging tripartiet leren

8. Verbinding

Doel van de pilot en ondersteuning is doorbraak in a. opstarten cross sectorale tripartiete samenwerking en b. samenwerking tussen groene en niet-groene locaties c. cross sectorale kennisontwikkeling en d. methodiek cross over curriculum. Deze doorbraken leiden tot aanpakken die door andere regio's ingezet kunnen worden.

Als we de verbinding in de regio kunnen realiseren zal de regionale agenda leidend worden en betere aansluiting gerealiseerd kunnen worden met het curriculum. Dan worden studenten opgeleid op de arbeidsmarktbehoefte. In de regio zijn diverse kansen die benut kunnen worden vanuit unic sellingpoint om subsidies aan te vragen

De pilot draagt bij aan de volgende maatschappelijke opgaven, HCA doelen, kabinetsbeleid

- Strategische regionale agenda WB: West-Brabant is de zesde economische topregio van Nederland. De ‘grootverdieners’ zijn de sectoren agrofood, chemie, High Tech Systemen & Materialen (HTSM) en logistiek. De strategische agenda West-Brabant kent drie speerpuntsectoren waaronder die van biobased economy (cross-over van agrofood en chemie). Food is hier een subonderdeel. De pilot sluit hier op aan.
- We are food: Slim en vernieuwend eten. Met oog voor de omgeving én ruimte voor innovatie. Door verrassende verbindingen tussen verschillende sectoren. Brabant loopt hierin voorop Het concept cross over werken aan de werkwijze waarop deze inhoudelijke ambities gerealiseerd kunnen worden.
- Lectoraat Integrale Voedsel- en Productieketens
- CoE Food / CiV Agro en Food / CiV Passie voor Biobased: De pilot draagt bij met kennisontwikkeling en curriculum ontwikkeling
- Topsector tuinbouw en uitgangsmaterialen: Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen heeft veel en grote raakvlakken met alle andere topsectoren. Het aanpakken van de grote maatschappelijke uitdagingen, zoals onder meer geformuleerd op Europees niveau, vraagt een gezamenlijke aanpak van verschillende wetenschappen en technologieën. Door samenwerking ontstaan nieuwe innovatieoplossingen. Cross-overs zijn belangrijk in de valorisatie van kennis die binnen een andere omgeving is ontwikkeld. Tevens is een focus op cross-overs zinvol om te voorkomen dat projecten door afbakening van topsectoren niet op de juiste plek terecht komen. Cross-overs stimuleren is daarom een belangrijke doelstelling van de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. Deze pilot geeft hier invulling aan
- Agenda T&U thema ‘Gezondheid en welbevinden’. Doel van het innovatiethema Gezondheid en welbevinden is de wereld toegang geven tot gezonde voedingsproducten en sierteeltproducten voor een gezonde woon-, werk- en leefomgevingen. Binnen dit thema streeft de sector naar het combineren van de gezonde eigenschappen van groenten en fruit met consumentendrivers als prijs, smaak, gemak, houdbaarheid, lokaal en schoon. Daarnaast zet de sector met siergewassen in op innovatieve bijdragen aan welzijn en gezondheid. De pilot draagt bij met kennisontwikkeling en passend human capital
- Provincie Noord-Brabant innovatieprogramma Agrofood 2020. De provincie Brabant wil in 2020 tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Met een vitale, maatschappelijk gewaardeerde en bedrijfseconomisch gezonde sector die opereert in evenwicht met de omgeving, met maximale aandacht voor gezondheid, dierenwelzijn en milieu. Duurzaamheid staat centraal in alle activiteiten: produceren, bewerken, vermarkten en distribueren. De sector draagt bij aan de maatschappelijke opgaven, van energietransitie tot gezondheid en zorg. Kwaliteit en toegevoegde waarde maken het verschil; Brabant Quality. Alle spelers in de Brabantse agrofood bereiken dit door samen te werken en te innoveren. Het concept cross over werken draagt bij aan de werkwijze waarop deze inhoudelijke ambities gerealiseerd kunnen worden

9. Vliegwiel-werking

ROC WB investeert in de ontwikkeling van het samengaan van de twee domeinen en de bouw van een nieuw opleidingsportfolio. Het is een project met een looptijd van 5 jaar en gedegen bestuurlijk draafvlak. Het is de ambitie om alle opleidingen binnen beide colleges te herpositioneren en mee te nemen in de keten en cross over gedachte. De eerste concrete plannen hiertoe worden uitgezet in januari 2018. Studenten en docenten werken hierin samen.

Een nieuw portfolio en positionering van een onderwijsboulevard met de hele keten op één terrein, is aantrekkelijk. ROC WB zal meer studenten aantrekken en dus inkomsten genereren. Daarnaast is het toegevoegde waarde voor de regio omdat zo wordt bijgedragen aan de opgave ‘bevorderen van een goed functionerende arbeidsmarkt’. Omdat het zicht richt op de cross sectorale opgave voeding en gezondheid, is het kansrijk om binnen de Coalitie Regiobureau WB nieuwe funding aan te borden voor activiteiten die aansluiten op deze food ambitie in de regio. Daarnaast gaan delen van het opleidingsportefeuille gebruikt worden in Leven Lang Leren trajecten en zullen nieuwe partijen aangeboord worden die van deze cursussen gebruik willen maken. Tevens is deze pilot een opmaat naar een RIF aanvraag van 3 miljoen waar cross over voeding en gezondheid centraal staat.

Actielijn 4 Cross over

Concreet
Als deze pilot lukt:

- kan de aanpak uitgerold worden op andere thema's / ketens en binnen andere netwerken worden ingezet: opschaling binnen de onderwijsinstellingen maar ook in de regio
- wordt er nieuw curriculum op productie-voeding-voorlichting voor mbo ontwikkeld: dit kan in LLL trajecten vermarkt worden (nieuwe gelstromen)
- dan kan het samenwerkingsverband aanspraak maken op fondsen voor de uitvoer van de plannen die zijn ontstaan binnen de pilot (O&O WB, smart industry, RIF, Brabantse agrofood)
- is een RIF aanvraag ontwikkeld die past bij de opgaven en behoefte uit de regio met een goede kans van toekenning
- werken docenten van verschillende domeinen samen en treedt een professionaliseringsslag op die betere profilering in de regio geeft (en dus meer kans op nieuwe projecten en geld)